

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____
_____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____
_____ 2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL
(pentru etapa 2025)

privind implementarea proiectului din cadrul concursului
Stimularea excelenței cercetărilor științifice pentru anii 2025-2026

Proiectul *Reședințele boierești ale dinastiei Bogdan în Republica Moldova: investigarea patrimoniului arhitectural, peisagistic și cultural în contextul transformărilor istorice*

(titlul proiectului)

Cifra proiectului **25.80012.0807.47SE**

Prioritatea strategică **Provocări societale**

Rectorul/Directorul organizației Ursu Ion _____

Președintele Consiliului științific/Senat Ursu Ion _____

Conducătorul proiectului Carpov Aurelia _____

L.Ș.

Chișinău, 2025

CUPRINS:

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs.....	
2. Obiectivele etapei 2025.....	
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025.....	
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025.....	
5. Rezultatele obținute	
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice.....	
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului 2025.....	
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2025.....	
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2025.....	
10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane	
11. Recomandări, propuneri.....	
12. Lista lucrărilor științifice, publicate în anul 2025 (Anexa 1).....	
13. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2025 în limba română și în limba engleză (Anexa 2).....	
14. Executarea devizului de cheltuieli din contractul de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 3)...	
15. Componența echipei conform contractului de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 4).....	

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu).

Scopul proiectului *Reședințele boierești ale dinastiei Bogdan în Republica Moldova: investigarea patrimoniului arhitectural, peisagistic și cultural în contextul transformărilor istorice* este de a reconstrui, documenta și interpreta evoluția ansamblurilor boierești ale familiei Bogdan din Țaul, Cuhureștii de Sus și Saharna, prin integrarea surselor arhivistice, a analizelor de teren și a cercetărilor interdisciplinare. Proiectul urmărește identificarea valorilor arhitecturale și peisagistice ale acestor domenii, înțelegerea transformărilor istorice care le-au afectat și formularea unui cadru științific pentru conservarea, protejarea și valorizarea lor în contextul patrimoniului cultural național.

2. Obiectivele etapei 2025 (obligatoriu).

Obiectivele proiectului derivă din necesitatea fundamentării istorice și arhitecturale a ansamblurilor boierești studiate și sunt corelate cu activitățile și rezultatele obținute în etapa 2025.

2.1. Stabilirea cadrului instituțional, metodologic și interdisciplinar al proiectului

- organizarea și lansarea oficială a proiectului;
- definirea metodologiei comune de lucru și a criteriilor de analiză;
- structurarea calendarului etapelor și delimitarea responsabilităților echipei;
- integrarea cercetării în direcțiile strategice ale Institutului Patrimoniului Cultural.

2.2. Elaborarea fișei analitice a monumentelor istorice ale familiei Bogdan

- colectarea și verificarea datelor istorice;
- realizarea descrierilor arhitecturale detaliate ale ansamblurilor;
- identificarea etapelor constructive și a modificărilor funcționale;
- analiza stilistică a reședințelor și definirea particularităților fiecărui ansamblu;
- evaluarea stării actuale de conservare;
- integrarea monumentelor în tipologia reședințelor boierești basarabene.

2.3. Dezvoltarea bazei documentare prin analiza bibliografiei, istoriografiei și arhivelor

- sistematizarea literaturii de specialitate despre familia Bogdan și domeniile sale;
- identificarea fondurilor arhivistice relevante în București, Iași și Chișinău;
- coroborarea documentelor cadastrale, hărților, corespondenței administrative, inventarelor, fotografiilor și planurilor tehnice;
- identificarea lacunelor documentare și a direcțiilor de completare a cercetării;
- constituirea unui corpus arhivistic coerent pentru etapele viitoare.

2.4. Realizarea cercetărilor de teren în localitățile Țaul, Cuhureștii de Sus și Saharna

- documentarea detaliată a elementelor arhitecturale ale ansamblurilor;
- observarea structurilor volumetrice, a materialelor și a tehnicilor constructive;
- identificarea elementelor peisagistice istorice și a intervențiilor recente;
- evaluarea gradului de autenticitate și a stării de conservare;
- corelarea observațiilor de teren cu materialele arhivistice pentru reconstituirea evoluției siturilor.

2.5. Investigarea contextului juridic, administrativ și socio-economic al domeniilor boierești

- analiza documentelor privind exproprierea moșiilor din județele Bălți și Soroca;
- înțelegerea presiunilor politico-economice asupra proprietăților boierești în secolele XIX–XX;
- contextualizarea transformărilor ansamblurilor Bogdan în dinamica istorică regională.

2.6. Delimitarea direcțiilor de cercetare pentru etapele următoare

- identificarea fondurilor încă neexplorate în Odesa și Sankt-Petersburg;
- prioritizarea documentării planurilor cadastrale lipsă pentru Țaul, Cuhureștii de Sus și Saharna;
- pregătirea cadrului pentru reconstituirea istorico-arhitecturală completă a ansamblurilor;
- fundamentarea unei strategii de valorificare culturală și de protejare a patrimoniului.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025 (obligatoriu)

- 3.1. Consolidarea cadrului instituțional și științific al proiectului.
- 3.2. Elaborarea fișei analitice a monumentului istoric.
- 3.3. Analiza suportului bibliografic, istoriografic și a surselor de arhivă.
- 3.4. Cercetări de teren la curțile boierești din satele Țaul, Cuhureștii de Sus și Saharna.
- 3.5. Documentarea în Arhivele Naționale din București și Iași, precum și în cadrul Agenției Naționale a Arhivelor, Chișinău.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025

- 4.1. Consolidarea cadrului instituțional și științific al proiectului.

Pe 09 septembrie 2025 Institutul Patrimoniului Cultural și-a afirmat excelența prin lansarea a cinci proiecte de cercetare în cadrul Programului Național *Stimularea excelenței cercetărilor științifice 2025–2026*, printre care și proiectul *Reședințele boierești ale dinastiei Bogdan în Republica Moldova: investigarea patrimoniului arhitectural, peisagistic și cultural în contextul transformărilor istorice*.

- 4.2. Elaborarea fișei analitice a monumentului istoric.

Au fost elaborate fișele analitice ale monumentelor istorice: Conacul Bogdan din Cuhureștii de Sus, Conacul Pommer din Țaul și Conacul Apostolopulo din Saharna (inclusiv componentele peisagistice)

4.3. Analiza suportului bibliografic, istoriografic și a surselor de arhivă.

Au fost analizate sursele care contin informație despre conacele familiei Bogdan.

4.4. Au fost realizate cercetări de teren la curțile boierești din satele Țaul, Cuhureștii de Sus. Urmează să fie realizată cercetarea de teren la curtea boieresca din Saharna.

4.5. A fost realizată documentarea în Arhivele Naționale din București și Iași, Agentia Națională a Arhivelor, Chișinău.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

Etapa de cercetare desfășurată în anul 2025 în cadrul proiectului ***Reședințele boierești ale dinastiei Bogdan în Republica Moldova: investigarea patrimoniului arhitectural, peisagistic și cultural în contextul transformărilor istorice*** a generat un set consistent de rezultate, reflectând atât progresul metodologic, cât și aprofundarea temei de studiu. Aceste rezultate decurg organic din acțiunile realizate, constituind baza pentru dezvoltările ulterioare ale proiectului.

1. Consolidarea cadrului instituțional și științific al proiectului

Lansarea oficială a proiectului, pe 9 septembrie 2025, în cadrul Programului Național Stimularea excelenței cercetărilor științifice 2025–2026, a asigurat fundamentul instituțional necesar desfășurării eficiente a activităților. În cadrul evenimentului, Institutul Patrimoniului Cultural și-a afirmat poziția de promotor al cercetării avansate, iar includerea proiectului dedicat reședințelor boierești ale familiei Bogdan între cele cinci inițiative strategice ale instituției confirmă relevanța și actualitatea temei.

Evenimentul de lansare nu a avut doar o valoare simbolică, ci a reprezentat și un moment de sincronizare metodologică între membrii echipei, stabilirea calendarului operațional, clarificarea responsabilităților individuale și confirmarea direcțiilor interdisciplinare ale cercetării. Prin aceasta, proiectul a intrat într-o etapă de lucru structurată, cu obiective clare și mecanisme eficiente de raportare.

2. Elaborarea fișei analitice a monumentului istoric

Un rezultat esențial al etapei îl constituie elaborarea fișei analitice dedicate monumentului istoric studiat. Documentul include:

- date istorice verificate;
- descriere arhitecturală detaliată;
- identificarea evoluțiilor constructive și funcționale;
- analiza stilistică;
- repertorierea intervențiilor de-a lungul timpului;

- evaluarea stării de conservare;
- contextualizarea monumentului în ansamblul reședințelor familiei Bogdan.

Fișa reprezintă un instrument metodologic de bază, indispensabil pentru orice cercetare ulterioară. Ea contribuie la unificarea limbajului de analiză folosit în proiect și la definirea criteriilor de comparație între diversitatea reședințelor boierești.

3. Analiza suportului bibliografic, istoriografic și arhivistic

Pe parcursul etapei, a fost realizată o analiză amplă a materialelor bibliografice și istoriografice despre familia Bogdan și despre conacele acesteia din spațiul dintre Prut și Nistru. Studiul a vizat atât literatura de specialitate clasică, cât și lucrări recente apărute în ultimele decenii, permițând conturarea unei panorame istorico-arhitecturale coerente.

De asemenea, au fost identificate și sistematizate surse de arhivă care conțin informații relevante: documente cadastrale, hărți vechi, acte de proprietate, corespondență administrativă, inventare de avere, procese-verbale, planuri tehnice și fotografii istorice. Coroborarea acestora a permis clarificarea unor aspecte privind genealogia familială, configurațiile domeniilor boierești, funcționalitatea clădirilor și schimbările survenite în decursul secolelor XIX–XX.

Analiza a evidențiat atât lacunele documentare (mai ales pentru anumite perioade), cât și valoarea excepțională a unor fonduri arhivistice puțin explorate până acum. Aceste constatări deschid perspective pentru cercetări viitoare și contribuie la un cadru istoriografic mult mai complet.

4. Cercetările de teren în satele Țaul și Cuhureștii de Sus

Cercetările de teren desfășurate în satele Țaul și Cuhureștii de Sus au oferit aportul esențial al observației directe, indispensabile în studiile de patrimoniu.

În Țaul:

- au fost documentate elementele arhitecturale ale ansamblului boieresc;
- s-au realizat observații privind structura volumetrică și materialele constructive;
- au fost identificate urme ale amenajărilor peisagistice originale;
- s-au consemnat transformările recente și modul în care acestea afectează autenticitatea.

Pentru Țaul, a fost posibilă și corelarea datelor din teren cu fotografiile vechi identificate în arhive, ceea ce permite reconstituirea evoluției ansamblului.

În Cuhureștii de Sus:

- au fost examinate ruinele ansamblului și elementele arhitecturale păstrate;
- s-au analizat relațiile spațiale dintre reședința boierească, anexele gospodărești și grădinile istorice;
- s-a evaluat starea critică a patrimoniului construit și potențialul de conservare.

Cercetarea de teren pentru Saharna urmează a fi realizată în perioada imediat următoare, fiind pregătită prin identificarea prealabilă a surselor documentare și istorice relevante.

5. Documentarea în arhivele din București, Iași și Chișinău

Etapa de 2025 a inclus o activitate extinsă de documentare în:

Arhivele Naționale ale României – București și Iași,

Agenția Națională a Arhivelor – Chișinău.

Documentarea efectuată în arhivele din Iași și București a permis evaluarea potențialului informativ al fondurilor disponibile, precum și identificarea unor direcții de cercetare care necesită extindere în etapele următoare.

Arhivele din Iași

În cadrul Arhivelor Naționale – Serviciul Județean Iași, au fost identificate hărți și planuri detaliate ale unor localități din fostele județe Soroca și Bălți, datând din perioada 1845–1871. Aceste materiale evidențiază o evidență administrativă și cadastrală foarte riguroasă pentru regiune și oferă un context valoros privind modul în care erau gestionate proprietățile în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Totuși, nu au fost găsite planuri cadastrale ori hărți detaliate pentru Cuhureștii de Sus și Țaul, localități centrale pentru proiect. Absența lor poate sugera fie pierderea sau distrugerea fondurilor, fie existența lor în alte sub-fonduri insuficient descrise, ori chiar în arhivele din Chișinău sau București.

În plus, au fost identificate rapoarte financiare și administrative ale Școlii de Meserii din Cuhurești (1938–1940). Deși aceste documente nu privesc direct reședințele boierești ale familiei Bogdan, ele oferă informații auxiliare privind instituțiile locale și dinamica socio-economică a satului în perioada interbelică, contribuind la contextualizarea spațiului studiat.

Chiar dacă planurile cadastrale ale domeniilor Bogdan nu au fost identificate, deplasarea la Iași a contribuit la delimitarea fondurilor relevante și la înțelegerea cadrului administrativ în care astfel de documente ar putea fi plasate. Materialul consultat va fi util în etapa de corelare teritorială și instituțională a domeniilor familiei Bogdan.

Arhivele din București

Cercetarea realizată în Arhivele Naționale – București a condus la identificarea hărților și planurilor detaliate ale unor localități din fostele județe Orhei, Soroca și Bălți, confirmând existența unui fond cartografic remarcabil pentru aceste teritorii.

În schimb, nu au fost găsite planuri cadastrale sau hărți relevante pentru Saharna, Cuhureștii de Sus și Țaul, ceea ce indică, asemenea situației de la Iași, o posibilă pierdere a fondurilor sau dispersia lor în alte arhive, precum cele din Chișinău, Odesa sau Sankt-Petersburg. Acest fapt sugerează necesitatea extinderii investigațiilor spre spațiile arhivistice regionale sau imperiale.

Un rezultat important al documentării îl constituie identificarea unor dosare privind exproprierea moșiilor din județele Bălți și Soroca. Deși nu se referă direct la proprietățile familiei Bogdan, aceste materiale ilustrează contextul juridic și administrativ în care au funcționat domeniile boierești și relevă vulnerabilitatea lor în fața transformărilor politice și economice din prima jumătate a secolului XX. Ele contribuie astfel la înțelegerea mai amplă a climatului în care se înscriau proprietățile analizate.

Documentarea realizată în Iași și București a evidențiat atât potențialul, cât și limitele fondurilor consultate. Deși au fost recuperate documente relevante pentru regiunea fostelor județe Orhei, Soroca și Bălți, lipsesc în continuare materialele esențiale privind reședințele familiei Bogdan din Saharna, Cuhureștii de Sus și Țaul. Această absență poate reflecta:

- pierderea sau deteriorarea unor fonduri;
- clasificarea deficitară a documentelor în sub-fonduri greu accesibile;
- dispersia materialelor între mai multe arhive regionale sau imperiale.

În paralel, documentele privind exproprierea moșiilor oferă o perspectivă complementară asupra evoluției proprietăților boierești și asupra presiunilor politico-economice exercitate asupra lor în perioada interbelică și postbelică.

Ansamblul acestor constatări subliniază necesitatea extinderii cercetării către alte centre arhivistice – în special Chișinău, Odesa și Sankt-Petersburg – și confirmă importanța coroborării surselor pentru reconstituirea evoluției domeniilor familiei Bogdan. Materialele identificate vor contribui la structurarea etapelor următoare ale proiectului și la conturarea unei imagini istorice și arhitecturale mai complete.

6. **Diseminarea rezultatelor** obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu) și în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

Carpov. A. Conferința Științifică Internațională „Patrimoniul Cultural: Cercetare, Valorificare, Promovare”, Ediția a XVII-a.

Titlul comunicării: Conacul Pommer de la Țaul – patrimoniu, modernitate și memorie.

Iachimov. N. Conferința Științifică Internațională „Patrimoniul Cultural: Cercetare, Valorificare, Promovare”, Ediția a XVII-a.

Titlul comunicării: Parcurile Conacelor familiei Bogdan: peisaj, cultură și patrimoniu.

Carpov. A. Conferința Internațională Științifică și Practică „Dialogul Culturilor și Spațiilor: Patrimoniu și Identitate”, dedicată celei de-a 150-a aniversări a Universității Naționale „Iuri Fedkovici” din Cernăuți, celei de-a 80-a aniversări a UNESCO și celei de-a 130-a aniversări a lui Friedrich Kiesler.

Titlul comunicării: Genius loci și memoria conacelor boierești din secolele XIX–XX din Republica Moldova. Studiu de caz: conacele dinastiei Bogdan (Cuhureștii de Sus, Țaul, Saharna).

Lista publicațiilor din anul 2025 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea Anexa 2)

Notă: Lista va include și brevetele de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții în cazul în care sunt (conform Anexei 2)

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

Rezultatele obținute în cadrul proiectului au generat un impact semnificativ la nivel științific, social și economic. La nivel științific, acestea au contribuit la consolidarea bazei de cunoaștere privind patrimoniul construit al Republicii Moldova, prin documentări de teren, analize tipologice și evaluări istorico-arhitecturale care completează literatura de specialitate și oferă noi direcții de cercetare. La nivel social, proiectul a sporit vizibilitatea patrimoniului rural și a stimulat interesul comunităților locale față de istoria conacelor și a peisajelor culturale, favorizând implicarea în procesele de protejare și valorizare. La nivel economic, rezultatele pot servi drept fundament pentru dezvoltarea de rute turistice, proiecte culturale, inițiative de revitalizare rurală și servicii creative, contribuind astfel la creșterea atractivității regionale și la diversificarea economiilor locale. Totodată, expertiza generată sprijină autoritățile centrale și locale prin recomandări, avize și instrumente de evaluare utile în procesul de elaborare a politicilor de conservare a patrimoniului construit.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

În cadrul implementării proiectului au fost dezvoltate și consolidate colaborări la nivel național cu instituții academice, culturale și profesionale relevante pentru domeniul patrimoniului construit. Cooperarea cu arhivele naționale, bibliotecile publice și instituțiile muzeale a facilitat accesul la fonduri documentare esențiale pentru cercetare. De asemenea, relațiile stabilite cu comunitatea profesională — arhitecți, istorici ai artei, urbaniști și specialiști în conservarea patrimoniului — au contribuit la schimbul de expertiză, la validarea rezultatelor intermediare și la integrarea proiectului în dezbaterile de specialitate. Participarea la manifestări științifice și implicarea în comisii naționale de profil au consolidat rețeaua de parteneriate și au creat premise pentru extinderea colaborărilor în etapele viitoare ale proiectului.

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

În cadrul proiectului au fost consolidate relații de colaborare internațională cu instituții și specialiști implicați în cercetarea, conservarea și valorizarea patrimoniului construit. Un rezultat important îl reprezintă stabilirea unui parteneriat oficial cu UNESCO Chair for Conservation of Historical-and-Cultural Heritage, Almaty, formalizat prin semnarea unui acord de colaborare, care deschide perspective pentru schimburi academice, acces la expertiză internațională și participarea la proiecte comune.

De asemenea, rezultatele preliminare ale cercetării au suscitat interesul HEREIN în Gardens Network, parte a programului HEREIN creat de Consiliul Europei în 2001, care reunește astăzi administrațiile și instituțiile europene responsabile de politicile și strategiile naționale în

domeniul patrimoniului cultural din 46 de țări. Această deschidere reprezintă un pas important spre integrarea proiectului în rețele europene de specialitate și spre dezvoltarea unor colaborări axate pe studierea, protejarea și valorificarea parcurilor istorice și a peisajelor culturale asociate ansamblurilor boierești.

Participarea la conferințe științifice internaționale a facilitat integrarea rezultatelor cercetării în circuitul global al studiilor patrimoniale, precum și dialogul cu cercetători și instituții din România, Ucraina, Kazahstan, Franța și alte state. Prezentările susținute au permis promovarea patrimoniului arhitectural al Republicii Moldova în contexte interdisciplinare și multiculturale, contribuind la vizibilitatea proiectului și la consolidarea cooperării academice internaționale.

Prin aceste acțiuni, proiectul a fost integrat într-o rețea extinsă de expertiză, sprijin și schimb de bune practici, creând premise pentru dezvoltarea unor inițiative comune în etapele viitoare ale cercetării.

10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc. (obligatoriu).

Realizarea proiectului s-a desfășurat într-un interval de timp relativ redus, ceea ce a impus o gestionare atentă a resurselor și prioritizarea etapelor. Procesul a implicat un volum considerabil de proceduri administrative, fiecare pas necesitând consultări, verificări și aprobări succesive, aspecte care au prelungit durata anumitor activități și au redus flexibilitatea planificării.

Un alt aspect care a reprezentat o provocare a fost accesul la conacul din Saharna, aflat în proprietate privată. Proprietarul, care locuiește în străinătate, a menținut restricții privind accesul pe teren, ceea ce a limitat posibilitatea vizitării directe a obiectivului. În plus, gardul de beton cu înălțimea de aproximativ 3 metri a împiedicat vizualizarea conacului, astfel că documentarea s-a realizat în principal prin surse indirecte și materiale fotografice disponibile public.

11. Recomandări, propuneri (opțional).

Se recomandă includerea în lista de cheltuieli eligibile a taxelor percepute pentru fotografierea documentelor în arhive. De exemplu, în România costul este de 7 RON/zi, iar pentru o documentare de cinci zile suma achitată din surse proprii ajunge la 35 RON, cheltuială care nu este acoperită de proiect în forma actuală. Totodată, este posibil ca unele documente să fie expediate prin poștă, situație în care costurile pot fi semnificativ mai mari (1RON /pagina); de aceea, ar fi oportun ca și aceste taxe să fie prevăzute în bugetul proiectului.

Conducătorul de proiect CARPOV Aurelia _____ / (numele, prenumele, semnătura)

Data: 01.12.2025

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului 25.80012.0807.47SE

Denumirea Proiectului **Reședințele boierești ale dinastiei Bogdan în Republica Moldova: investigarea patrimoniului arhitectural, peisagistic și cultural în contextul transformărilor istorice**

Conducător de proiect **CARPOV Aurelia**

În anul 2025, activitățile desfășurate în cadrul proiectului au urmărit extinderea bazei de cunoaștere privind patrimoniul construit al Republicii Moldova, cu accent pe ansamblurile boierești și pe dinamica lor arhitecturală, istorică și culturală. Etapa a inclus un amplu proces de documentare prin consultarea literaturii academice, a monografiilor de specialitate, a articolelor din reviste științifice și a resurselor online dedicate patrimoniului cultural. În paralel, au fost cercetate fonduri arhivistice naționale și internaționale, contribuind la identificarea unor surse noi și la completarea celor deja existente. Bibliografia a fost organizată într-un format coerent și ușor de utilizat, iar sursele cheie au fost anotate în vederea eficientizării etapelor următoare de analiză.

O componentă centrală a cercetării a constat în realizarea misiunilor de teren la trei conace reprezentative pentru evoluția arhitecturii boierești: Conacul Familiei Pommer (Țaul), Conacul Familiei Bogdan (Cuhureștii de Sus) și Conacul Familiei Apostolopulo (Saharna). Aceste vizite au inclus documentare fotografică, evaluări vizuale, analiza configurației arhitecturale și investigarea istoriei fiecărui ansamblu, identificându-se anexele, construcțiile adiacente, elementele de peisaj și relațiile cu structura rurală înconjurătoare. În cazul conacului din Saharna, cercetarea a fost limitată de accesul restricționat, însă s-a putut documenta crama aflată într-un stadiu avansat de degradare. Pe baza acestor investigații au fost elaborate fișe de documentare și analize comparative privind tipologiile, starea de conservare și valorile culturale ale conacelor studiate.

Rezultatele intermediare ale cercetării au fost prezentate în cadrul a șapte manifestări științifice naționale și internaționale. Comunicările au abordat teme precum evoluția arhitecturii chișinăuene în prima jumătate a secolului al XX-lea, memoria culturală a conacelor moldovenești sau rolul patrimoniului boieresc în identitatea locală. Participarea la aceste evenimente a consolidat vizibilitatea proiectului și a generat un parteneriat instituțional de importanță majoră: semnarea unui acord de colaborare cu UNESCO Chair for Conservation of Historical-and-Cultural Heritage, Almaty. Totodată, expertiza acumulată a fost valorificată prin participarea în comisii naționale și universitare, precum și prin elaborarea unor note informative și evaluări necesare proceselor de protejare și gestionare a monumentelor istorice.

Impactul rezultatelor se resimte atât în mediul academic, prin completarea literaturii de specialitate și furnizarea unui set de date sistematizate despre patrimoniul boieresc, cât și în plan social și cultural, prin stimularea interesului comunităților locale față de istoria conacelor și prin susținerea unor inițiative de revitalizare a zonelor rurale.

Prin activitățile realizate, anul 2025 a reprezentat o etapă esențială în structurarea și aprofundarea cercetării, consolidând bazele teoretice, documentare și metodologice ale proiectului, întărind totodată colaborările naționale și internaționale și asigurând premise solide pentru dezvoltarea ulterioară a studiului dedicat conacelor istorice din Republica Moldova.

Summary of Activities and Results Achieved in the Project in 2025

Project Code: 25.80012.0807.47SE

*Project Title: **The Boyar Residences of the Bogdan Dynasty in the Republic of Moldova: Investigating Architectural, Landscape, and Cultural Heritage in the Context of Historical Transformations***

Project Leader: Aurelia Carpov

In 2025, the activities carried out within the project aimed to expand the knowledge base regarding the built heritage of the Republic of Moldova, with a focus on boyar estates and their architectural, historical, and cultural dynamics. This stage included an extensive documentation process through the consultation of academic literature, specialized monographs, articles published in scientific journals, and online resources dedicated to cultural heritage. In parallel, national and international archival collections were examined, contributing both to the identification of new sources and to the enrichment of existing ones. The bibliography was organized into a coherent and accessible format, and key references were annotated to facilitate subsequent analytical stages.

A central component of the research consisted of field missions to three representative manor houses illustrating the evolution of boyar architecture: the Pommer Family Manor (Țaul), the Bogdan Family Manor (Cuhureștii de Sus), and the Apostolopulo Family Manor (Saharna). These visits included photographic documentation, visual assessments, analysis of architectural configuration, and investigation of each estate's history, along with the identification of annexes, adjacent structures, landscape elements, and their relationship with the surrounding rural fabric. In the case of the Saharna manor, research was limited due to restricted access; however, the wine cellar, currently in an advanced state of decay, was documented. Based on these investigations, detailed documentation sheets and comparative analyses were prepared regarding the typologies, state of conservation, and cultural values of the studied estates.

The interim research results were presented at seven national and international scientific events. The presentations addressed topics such as the evolution of Chișinău's architecture in the first half of the 20th century, the cultural memory of Moldovan manor houses, and the role of boyar heritage in shaping local identity. Participation in these events strengthened the visibility of the project and generated a major institutional partnership: the signing of a collaboration agreement with the UNESCO Chair for Conservation of Historical-and-Cultural Heritage in Almaty.

The impact of the results is reflected both in the academic environment—through enriching the specialized literature and providing a systematized dataset on boyar heritage—and in the social and cultural spheres, by fostering the interest of local communities in the history of manor houses and supporting initiatives aimed at revitalizing rural areas.

Through the activities completed, the year 2025 represented an essential phase in structuring and deepening the research, consolidating the theoretical, documentary, and methodological foundations of the project, while strengthening national and international collaborations and ensuring solid premises for the further development of the study dedicated to historical manor houses in the Republic of Moldova.

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2025 în cadrul proiectului**

***Reședințele boierești ale dinastiei Bogdan în Republica Moldova: investigarea patrimoniului
arhitectural, peisagistic și cultural în contextul transformărilor istorice***

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

2. Capitole în monografii naționale/internaționale

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

CARPOV, A. Ansamblul conacului Bogdan din Cuhureștii de Sus: cercetare istorică, arhitecturală și dendrologică În: Arta/Institutul Patrimoniului Cultural al Ministerului Culturii; col. red.: Mariana Șlapac (red.-șef)... – Chișinău: 2025 – ISSN 2345-1181: Arte vizuale. Arte plastice, Arhitectură. Serie nouă. Vol. XXXIV, nr. 1, 2025, pag. 23-39.

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

4.4. în alte reviste naționale

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

CARPOV, A. Conacul Pommer de la Țaul – patrimoniu, modernitate și memorie. În: Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare. Programul și rezumatele comunicărilor. Ediția a XVII-a, 25-26 septembrie. Chișinău: Institutul Patrimoniului Cultural, 2025, pp. 124-125. ISBN 978-9975-84-252-5. www.ich.md

IACHIMOV, N. Parcurile Conacelor familiei Bogdan: peisaj, cultură și patrimoniu. În: Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare. Programul și rezumatele comunicărilor. Ediția a XVII-a, 25-26 septembrie. Chișinău: Institutul Patrimoniului Cultural, 2025, pp. 133-134. ISBN 978-9975-84-252-5. www.ich.md

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

Notă: vor fi considerate teze și nu articole materialele care au un volum de până la 0,25 c.a.

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)

10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

11. Recomandări, propuneri.

Asigurarea unui buget adecvat pentru activitățile de teren și arhivă, inclusiv acoperirea taxelor de fotografiere, a costurilor logistice și a suportului tehnic necesar pentru documentare.

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025**

Cifrul proiectului: 25.80012.0807.47SE

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Deplasări în interes de serviciu în interiorul țării	222710	39000,00		39000,00
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	79104,20		79104,20
Servicii medicale	222810			
Servicii editare	222910			
Servicii de cercetări științifice	222930	68208,75		68208,75
Servicii neatribuite altor aliniate	222999	44995,20	3450,75	41544,45
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110			
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	5891,85		5891,85
Total		237200,00	3450,75	233749,25

Conducătorul organizației: Ursu Ion _____ / (numele, prenumele, semnătura)

Contabil șef: Valentina Țiței _____ / (numele, prenumele, semnătura)

Conducătorul de proiect: Carpov Aurelia _____ / (numele, prenumele, semnătura)

Data: _____

LȘ

Componenta echipei conform contractului de finanțare 2025**Cifrul proiectului 25.80012.0807.47SE**

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2025						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Carpov Aurelia	1968	Dr.arh.	0,5	01.08.2025	
2.	Iachimov Natalia	1974	-	0,5	01.08.2025	
3.	Busuioc Tatiana	1974	-	0,25	01.08.2025	
4.	Grati Sorina-Nicoleta	1990	-	0,5	01.08.2025	
5.						
6.						
7.						

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2025					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Conducătorul organizației _Ursu Ion_____ / (numele, prenumele, semnătura)

Contabil șef _Valentina Țiței_____ / (numele, prenumele, semnătura)

Conducătorul de proiect _Carpov Aurelia_____ / (numele, prenumele, semnătura)

Data: 05.12.2025

LȘ

INFORMAȚIE SUPLIMENTARĂ

1. **Nu vor fi examinate** rapoartele incomplete, fără toate semnăturile și parafa instituției și care nu corespund cerințelor de tehnoredactare (pct. 6).
2. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **pe animale** vor fi însoțite de avizul Comitetului de etică național/instituțional în corespundere cu HG nr.318/2019 *privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice* (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115171&lang=ro).
3. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **cu implicarea subiecților umani** vor fi însoțite de avizul Comitetului instituțional de etică a cercetării, în corespundere cu prevederile *Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei*, adoptată la Oviedo la 04.04.1997, semnată de către RM la 06.05.1997, **ratificată prin Legea nr. 1256-XV din 19.07.2002, în vigoare pentru RM din 01.03.2003**) și a protocoalelor adiționale.
4. **Nu pot fi prezentate informații identice în Rapoartele anuale ale mai multor proiecte.**
5. Se acceptă publicațiile în care expres sunt stipulate datele de identificare ale proiectului (denumire și/sau cifrul).
6. **Cerințe de tehnoredactare a Raportului:**
 - a) Se va exclude textul în culoare roșie din raport, întrucât reprezintă precizări referitor la informația solicitată (de ex. *denumirea și cifrul, perioada de implementare a proiectului, anul/anii; nume, prenume; etc.*).
 - b) Câmpurile cu mențiunea „*opțional*” se completează dacă sunt rezultate ce se încadrează în activitățile respective. În absența rezultatelor, câmpurile rămân **necompletate (nu se exclud rubricile respective)**.
 - c) Raportul se completează cu caractere TNR – 12 pt, în tabelele referitor la buget și personal – 11 pt; interval 1,15 linii; margini: stânga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus/jos – 2 cm.
 - d) **Copertarea se va face după modelul european – spirală.**